

Monumentnummer*: 510383

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 01 juli 1998
Kadaster deel/nr 82721/99

*Woonplaats** Den Oever
*Gemeente** Hollands Kroon
*Provincie** Noord-Holland

Locatiennaam Den Oever
Locatieomschrijving Oostkade, afsluitdijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wieringen	A			3236
Wieringen	A			5245

Omschrijving**

Inleiding

LICHTOPSTAND gebouwd in 1884. Oorspronkelijk was de lichtopstand geplaatst in De Haukes, aan de westkust van het eiland Wieringen. Na het verbinden van Wieringen met het vasteland en de drooglegging van de Wieringermeer is de lichtopstand rond 1929 verplaatst naar, het begin van de Afsluitdijk, op het hoofd van de leidam aan de Waddenzeezijde, tussen de schutsluizen en de eerste groep afwateringssluizen. In 2017 is de lichtopstand opnieuw verplaatst, naar zijn huidige locatie aan de Oostkade.

Omschrijving

De taps toelopende gietijzeren lichtopstand bestaat uit vier etages op een zeszijdige grondslag en wordt bekroond door een lichthuis op een uitkragend cirkelvormig plateau met balustrade eromheen. Het lichthuis is bereikbaar door middel van een open ijzeren wenteltrap. Aan de voet van deze trap, in de tapse vorm van de lichtopstand, staat een zeshoekig opslaggebouw onder tentdak.

De rood geleverde gietijzeren raamwerken waaruit de etages van de lichtopstand zijn opgebouwd, zijn voorzien van twee gebogen diagonale verbindingen die elkaar boven het midden snijden. Op het snijpunt van deze twee verbindingen is een knopvormig ornament aangebracht. De raamwerken zijn door middel van aangegoten flenzen aan elkaar geschroefd, meestal aan de buitenzijde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Bij de hoeken en in het midden zijn puntvormige ornamenten aangebracht.

De eveneens rood geverfde gietijzeren wenteltrap die langs de binnenzijde van de opstand loopt, heeft twee fraai geornamenteerde leuningknoppen. De wenteltrap loopt tot aan het deels cilindrische, deels achtkantige gietijzeren lichthuis, waar het uitkomt in een uitbouw aan de westzijde.

Het eveneens rood geverfde lichthuis heeft grote ramen rondom (onder een licht uitkragende profiellijst) en een koepelvormig dak waarop een wit geverfde gietijzeren windvaan staat. Rondom het lichthuis loopt een balustrade met opengewerkt hekwerk. Het ornament van dit hekwerk bestaat wederom uit twee elkaar snijdende diagonalen, in dit geval twee boven elkaar, met een ovale rozet op het snijpunt.

Aan de westzijde van de lichtopstand is aan de balustrade nog een hijswerk met katrol bevestigd.

Waardering

De lichtopstand is van bouw-, civieltechnische en architectuurhistorische waarde:

- als zeldzaam geworden voorbeeld van kustverlichting in Nederland, in casu een opengewerkte gietijzeren lichtopstand;
- als gaaf gebleven voorbeeld van de toepassing van een gietijzerconstructie in de tweede helft van de 19de eeuw in Nederland.

De lichtopstand is van sociaal-historische waarde als een zeldzaam geworden element uit de geschiedenis van de kustbeveiliging in Nederland.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Kust- en oevermarkering

Functie

Lichtopstand